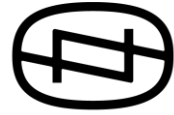

**BO
ZAR**

**BELGIAN
NATIONAL ORCHESTRA**

**BELGIAN NATIONAL
ORCHESTRA**

Antony Hermus, leiding

16 OKT. '20

GROTE ZAAL HENRY LE BŒUF

FRANZ SCHUBERT

1797-1828

Symfonie nr. 3 in D, D 200 (1815)

- Adagio maestoso – Allegro con brio
 - Allegretto
- Menuetto: Vivace – Trio
 - Presto vivace

JEAN SIBELIUS

1865-1957

Symfonie nr. 3 in C, op. 52 (1906-07)

- Allegro moderato
- Andantino con moto, quasi allegretto
- Moderato - Allegro ma non tanto

DUUR: ± 1 U 30

FRANZ SCHUBERT

SYMFONIE NR. 3 IN D, D 200

Hoewel de naam Schubert vooral in verband wordt gebracht met het genre van het lied, componeerde hij ook een mooi aantal symfonieën. Van zijn hand zijn er niet minder dan dertien symfonieën en schetsen bewaard gebleven, waarvan er een zestal onvoltooid bleven. Schubert keek vooral op naar Beethoven, die met elke nieuwe symfonie het genre naar een ongekend niveau tilde. Schuberts voorbeelden in het genre stonden dan ook lange tijd in de schaduw van die van Beethoven en de Oostenrijkse componist vond het zelf bijzonder moeilijk om te kunnen wedijveren met Beethovens genialiteit. Zo liet hij in een brief optekenen aan zijn goede vriend Josef von Spaun: “Ik hoop dat ik in staat ga zijn om een persoonlijk werk te maken, maar wie kan dat doen na Beethoven?”

Deze gedachte zou Schubert zijn leven lang bezighouden, maar toch is hij zeker weten in zijn opzet geslaagd als we de evolutie in stijl van de componist horen. Zijn zes eerste symfonieën liggen nog duidelijk in lijn met muzikale ideeën en structuren van het werk van Mozart, Haydn, Rossini en natuurlijk Beethoven. Maar toch gaat Schubert gaandeweg in deze werken de klassieke vormpatronen en harmonische progressies op een persoonlijke manier inkleuren. Zo zal hij meer en meer harmonische conventies van de klassieke sonatevorm overboord gooien en hierdoor een grotere kleurenpracht naar boven halen. Daarnaast komt hij bij momenten verrassend uit de hoek door thema's op onverwachte plaatsen te laten terugkeren. Al deze geleidelijke vernieuwingen zouden uiteindelijk culmineren in zijn *Negende Symfonie*, een absoluut meesterwerk dat Schumann bewonderde omwille van de ‘hemelse lengte’.

Schuberts *Derde Symfonie* is nog een werk dat aanleunt bij het classicisme, maar bij momenten hoor je zeker al wel een rijpe componist. De invloed van Haydn is vooral manifest in het eerste deel. Deze vat aan met een *Adagio maestoso*, een langzame, onzekere, ietwat donkere inleiding die al snel opklaart in het daaropvolgende briljante *Allegro Con Brio*. Het *Allegretto* klinkt dan weer bijzonder verfijnd, en in de solo's van de houtblazers en de begeleiding van de strijkers kunnen we horen dat Schubert een bijzonder goede kijk op het lied had. Na het *Menuetto* mondt de symfonie uit in een opgewekte ‘tarantella’, een snelle Italiaanse dansmelodie in 6/8-maat.

JEAN SIBELIUS

SYMFONIE NR. 3 IN C, OP. 52

Sibelius begon aan de compositie van zijn *Derde symfonie in C* vanaf september 1904, na zijn intrek te hebben genomen in zijn nieuwe landgoed van Järvenpää. Het vertrek uit de stad om te gaan leven in een rustiger kader waren blijkbaar van wezenlijk belang bij de totstandkoming van dit werk. Nochtans zou Sibelius deze symfonie pas in de zomer van 1907 afwerken, gezien hij in tussentijd meerdere reizen naar het buitenland ondernam en aan de compositie van andere stukken werkte, zoals *Pelléas et Mélisande*, *Pohjola's dochter* en *Luonnotar*. De *Derde Symfonie*, ook wel ‘De pastorale uit het Noorden’ genoemd, wordt gekenmerkt door een duidelijke stilistische breuk met de twee voorgaande symfonieën: hier is geen sprake meer van de late romantiek uit de *Eerste* of de nationale epische inspiratie uit de *Tweede Symfonie*. Dit werk wordt integendeel beheerst door de duidelijke tendens om tot een concentratie van middelen te komen, alsook door de zoektocht naar een algemeen evenwicht. Er zijn slechts drie delen meer, met als derde deel een poging tot fusie van het scherzo en de eigenlijke

finale. Ook de orkestratie is soberder, met een ruim overwicht van de strijkers en nadien de houtblazers. Het werk werd in 1907 in Helsinki gecreëerd onder leiding van de componist.

Het eerste deel, *Allegro moderato*, is van bij het begin bekoorlijk vanwege de buitengewoon dynamische manier waarop het openingsthema wordt aangebracht, een thema dat eerst unisono weerklinkt, alvorens zich geleidelijk aan tot het ganse orkest uit te breiden. Officieel hebben we weliswaar nog te maken met een sonatevorm, deze valt echter op vanwege zijn verbazingwekkend gevoel voor vrijheid, te wijten aan de talrijke thematische metamorfoses. Het tweede thema, dat met een zekere nostalgie in de celli zingt, wordt in b-klein uiteengezet. In de vrij complexe ontwikkeling worden elementen afkomstig uit het eerste thema vermengd met variantes van het tweede thema. Het hoofdthema duikt in de re-expositie, die gevoelig langer en complexer is dan de expositie, opnieuw op, maar dan op een culminerende manier. Dit deel besluit op een grootse manier met een coda die gebaseerd is op het eerste thema.

Het tweede deel staat in de ver verwijderde toonaard van gis-klein en is *Andantino con moto*, quasi allegretto aangeduid. Het mag dan wel een van de eenvoudigste trage delen uit Sibelius' symfonieën zijn, het is ook een van de mooiste. Het vormt een soort van compromis tussen een rondo en variaties, met een bijzondere charme die uitgaat van de ietwat weemoedige gratie van het hoofdthema enerzijds, en van de dubbele ritmiek (6/4 en 3/2) anderzijds.

De subtiele orkestratie geeft de voorrang aan de houtblazers en de strijkers, die vaak pizzicato spelen. Centraal in dit deel treffen we een episode aan die wordt toevertrouwd aan de opgesplitste celli en de contrabassen, en die al bepaalde momenten uit het trage deel van het Strijkkwartet *Voces Intimae* aankondigt, dat Sibelius in 1909 zou schrijven. Een passage die *Un pochettino con moto* aangeduid is, dient als intermezzo (noch traag, noch scherzo) tussen de variaties van het hoofdthema. Op het einde keert dit deel in enkele maten tijd terug naar de stilte.

Van het derde en laatste deel heeft Sibelius zelf gezegd dat het "de kristallisering van de geest buiten de chaos" is. Dit deel heeft een volledig originele vorm en toont ons het superieure genie van Sibelius, die erin slaagt om vanuit het muzikmateriaal zelf een structuur te creëren. Men kan deze opvatting van de muzikale architectuur plaatsen tegenover de gewoonte van zovele (vaak zeer goede) componisten om de muzikale ideeën te laten samenvallen met vooraf bepaalde vormen. Het deel begint als een scherzo (eigenlijk bijna een sonatevorm) dat voor zijn thema's gebruikmaakt van motieven uit het vorige deel. Vanuit een schijnbare wanorde duikt langzaam aan een grote organisatie op die haar hoogtepunt bereikt in een krachtig en algemeen crescendo. Hierna zorgt een nieuwe uitbarsting van het discours voor de nieuwe motieven – een ritmisch ostinato en een melodie met een hymnisch karakter – die zich tot aan het einde van het deel zullen ontwikkelen. Deze continue ontwikkeling stelt de koperblazers op de voorgrond, die sinds het begin van het werk wat op de achtergrond waren geraakt. Eenmaal het hoogtepunt qua intensiteit bereikt is, houdt alles plots stil. Dit deel is een schoolvoorbeeld van een vormelijke opvatting, maar illustreert ook op frappante wijze Sibelius' gave om een trage, onderliggende pulsatie te doen samengaan met een snellere organische dynamiek.

Deze *Derde Symfonie* wordt omwille van haar classicisme vaak vergeleken met bepaalde symfonieën van Haydn. Maar het werk van de Finse componist is meer dan een klassiek werk: het straalt een helder zonlicht uit en vormt een mijlpaal op Sibelius' zoektocht naar een grotere concentratie van de muziktaal. Deze symfonie openbaart voor het eerst duidelijk Sibelius' verlangen om een structurele samenhang te creëren, soms tot het uiterste van een zekere soberheid toe; ze onderstreept de grote originaliteit van haar schepper en getuigt van een expressieve warmte die, vertrekkend van een grote innerlijkheid, in een verkwikkende schoonheid uitmondt.

BIOGRAFIEËN

© Marco Borggreve

ANTONY HERMUS, leiding

De Nederlandse dirigent Antony Hermus was van 2009 tot 2015 muziekdirecteur van het Anhaltische Theater in Dessau (Duitsland) en chef-dirigent van de Anhaltische Philharmonie. Als gastdirigent heeft Antony Hermus de afgelopen jaren een grote reputatie opgebouwd. Hij leidde operaproducties bij o.a. de Staatsoper Stuttgart (*Don Giovanni*), de Opéra National du Rhin (*Het Sluwe Vosje*). Daarnaast leidt hij prestigieuze orkesten als het Rotterdams Philharmonisch Orkest en het Koninklijk Concertgebouworkest in goede banen. Als vaste gastdirigent is hij verbonden aan het Noord Nederlands Orkest.

© Veerle Vercauteren

BELGIAN NATIONAL ORCHESTRA

Het Belgian National Orchestra, dat werd opgericht in 1936, is de geprivilegieerde partner van BOZAR. Sinds 2017 staat het orkest onder leiding van de Amerikaanse dirigent Hugh Wolff. Het Belgian National Orchestra treedt op met solisten van wereldformaat als Vilde Frang, Gidon Kremer en Rolando Villazón. Verder investeert het Belgian National Orchestra in de toekomstige generatie luisteraars en deinst het niet terug voor vernieuwende projecten, zoals met pop-rockartiest Ozark Henry. Tot de bekroonde discografie, voornamelijk op het label Fuga Libera, behoren onder meer zes opnames onder leiding van voormalig chef-dirigent Walter Weller.

concertmeester

Eugenia Grauer

eerste viool

Isabelle Chardon*
Sarah Guiguet*
Nicolas de Harven
Françoise Gilliquet
Philip Handschoewerker
Akika Hayakawa
Ariane Plumerel
Mireille Kovac
Challain Ferret
Serge Stons
Dirk Van De Moortel

tweede viool

Filip Suys**
José Rodriguez
Marie-Danielle Turner*
Nathalie Lefin*
Sophie Demoulin
Isabelle Deschamps
Hartwich D'Haene
Pierre Hanquin
Anouk Lapaire
Joris De Colvenaer

altviool

Marc Sabbah*
Mihoko Kusama*
Dmitri Ryabinin*
Sophie Destivelle
Peter Pieters
Marinella Serban
Silva Tentori
Aun Mun Song

cello

Olsi Leka**
Dmitry Silvan
Tine Muylle*
Herwig Coryn
Philippe Lefin
Taras Zanchak

contrabas

Ludo Joly*
Dan Ishimito
Miguel Meulders
Gergana Terziyaska

fluit

Laurence Dubar*
Jérémie Fevre*

hobo

Arnaud Guittet*
Ine Nuytens

klarinet

Julien Beneteau*
Hanne Beyens

fagot

Bert Helsen*
Filip Neyens*

hoorn

Anthony De Vriendt*
Jan Van Duffel*
Katrien Vintioen*
Dries Laureyssen

trompet

Leo Wouters**
Bram Mergaert
Ward Opsteyn*

trombone

Luc De Vleeschouwer**
Bruno De Busschere*
Guido Liveyns

slagwerk

Katia Godart*

** lessenaaraanvoerder

* solist

Steun

We danken onze BOZAR PATRONS voor hun steun.

OPMAAK VAN HET PROGRAMMABOEKJE

Coördinatie Maarten Sterckx

Redactie Maarten Sterckx, Luc Vermeulen

Benoît Jacquemin (archieftekst over Sibelius' *Derde Symfonie*)

Grafiek Sophie Van den Berghe

Het Belgian National Orchestra wordt door de federale overheid gesubsidieerd en krijgt de steun van de Nationale Loterij.
Le Belgian National Orchestra est subsidié par le gouvernement fédéral et reçoit le soutien de la Loterie Nationale.

Mediasponsors · Partenaires média

La Libre

Klara De Standaard

Het Belgian National Orchestra wordt gesteund door verschillende partners.
Dankzij hun inbreng kan het meer en betere projecten ontwikkelen.
Het orkest wil deze partners graag danken.
Le Belgian National Orchestra bénéficie du soutien de différents partenaires.
C'est grâce à leur appui qu'il peut multiplier ses projets et en améliorer la qualité. L'orchestre tient à leur exprimer toute sa gratitude.

ONZE PARTNERS · NOS PARTENAIRES · OUR PARTNERS

Overheidssteun · Soutien public · Public partners

Federale Regering · Gouvernement Fédéral

Diensten van de Eerste Minister, Cel algemene beleidscoördinatie · Services du Premier Ministre, Cellule de coordination générale de la politique

Diensten van de Vice-eersteminister en Minister van Werk, Economie en Consumenten, belast met Buitenlandse Handel, Armoedebestrijding, Gelijke Kansen en Personen met een beperking · Services du Vice-Premier Ministre et Ministre de l'Emploi, de l'Economie et des Consommateurs, chargé du Commerce extérieur, de la Lutte contre la pauvreté, de l'Egalité des chances et des Personnes handicapées

Diensten van de Vice-eersteminister en minister van Justitie, belast met de Regie der Gebouwen · Services · Services du Vice-Premier et Ministre de la Justice, chargé de la Régie des Bâtiments

Diensten van de Vice-eersteminister en Minister van Buitenlandse Zaken en Europese Zaken, en van Defensie, belast met Beliris en de Federale Culturele Instellingen · Services du Vice-Premier Ministre et Ministre des Affaires étrangères et européennes, et de la Défense, chargé de Beliris et des Institutions culturelles fédérales

Diensten van de Vice-eersteminister en minister van Financiën, belast met Bestrijding van de fiscale fraude en minister van Ontwikkelingssamenwerking · Services du Vice-Premier ministre et ministre des Finances, chargé de la Lutte contre la fraude fiscale et ministre de la Coopération au développement

Diensten van de Minister van Begroting en van Ambtenarenzaken, belast met de Nationale Loterij en Wetenschapsbeleid · Fédération Wallonie-Bruxelles · Services du Ministre du Budget et de la Fonction publique, chargée de la Loterie nationale et de la Politique scientifique

Cabinet du Ministre-Président · Cabinet de la Vice-Présidente et Ministre de l'Education, de la Petite enfance, des Crèches et de la Culture · Cabinet du Ministre de l'Aide à la jeunesse, des Maisons de justice et de la Promotion de Bruxelles

Vlaamse Gemeenschap

Kabinet van de Viceminister-president, minister van Begroting, Financiën, Energie, Cultuur, Media en Jeugd

Kabinet van de Viceminister-president en minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Buitenlands Beleid, Onroerend Erfgoed en Dierenwelzijn

Kabinet van de Minister van Brusselse aangelegenheden

Brussels Hoofdstedelijk Gewest · Région de Bruxelles-Capitale

Cabinet du Ministre-Président · Kabinet van de Minister-President

Cabinet du Ministre chargé des Finances, du Budget, de la Fonction publique, de la Promotion du Multilinguisme et de l'Image de Bruxelles · Kabinet van de Minister belast met Financiën, Begroting, Openbaar Ambt, de Promotie van Meertaligheid en van het Imago van Brussel

Vlaamse Gemeenschapscommissie

Commission Communautaire Française

Stad Brussel · Ville de Bruxelles

Internationale partners · Partenaires internationaux · International partners

European Concert Hall Organisation: Concertgebouw Amsterdam · Gesellschaft der Musikfreunde in Wien · Wiener Konzerthausgesellschaft · Cité de la Musique Paris · Barbican Centre London · Town Hall & Symphony Hall Birmingham · Kölner Philharmonie · The Athens Concert Hall Organization · Konserthuset Stockholm · Festspielhaus Baden-Baden · Théâtre des Champs-Élysées Paris · Salle de concerts Grande-Duchesse Joséphine-Charlotte de Luxembourg · The Sage Gateshead · Palace of Art Budapest · L'Auditori Barcelona · Elbphilharmonie Hamburg · Casa da Música Porto · Calouste Gulbenkian Foundation Lisboa · Palau de la Música Catalana Barcelona · Konzerthaus Dortmund

Institutionele partners · Partenaires institutionnels · Institutional partners

Structurele partners · Partenaires structurels · Structural partners

Bevoorrechte partners · Partenaires privilégiés · Privileged partners

Stichtingen · Fondations · Foundations

Media partners · Partenaires médias

Promotiepartners · Partenaires promotionnels · Promotional partners

Officiële leverancier · Fournisseur officiel · Official supplier

Corporate Patrons

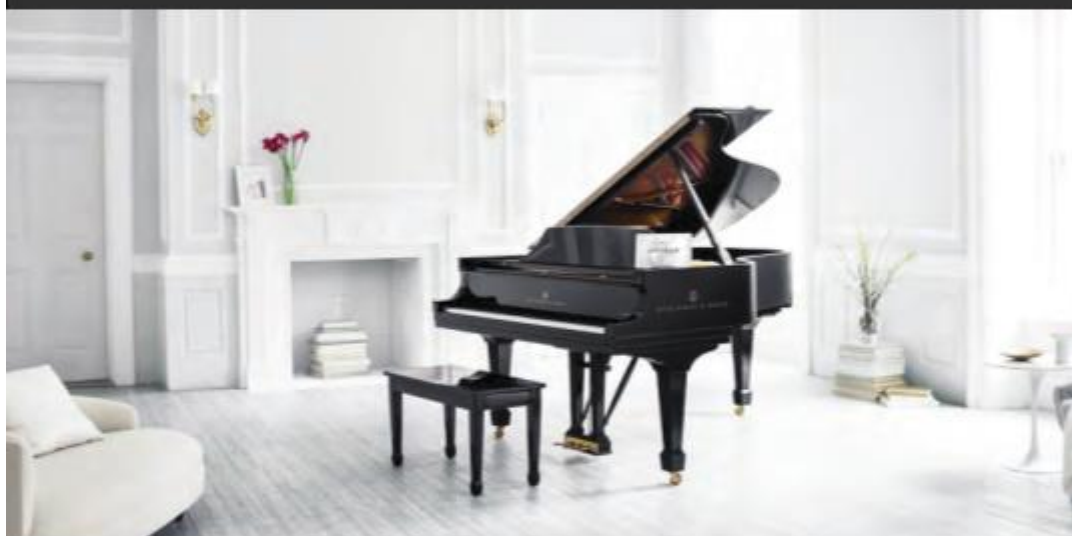
BIRD & BIRD · LHOIST · LINKLATERS · PUILAETCO DEWAAY PRIVATE BANKERS S.A. · SOCIÉTÉ FÉDÉRALE DE PARTICIPATIONS ET D'INVESTISSEMENTS S.A. · FEDERALE PARTICIPATIE EN INVESTERINGSMAATSCHAPPIJ NV

Contact : 02 507 8445 - patrons@bozar.be

WITH THE SUPPORT OF PIANOS MAENE
exclusive brands Steinway & Sons - Boston - Essex - Dautreligne

STEINWAY
PIANO GALLERY
BELGIUM

Steinway Piano Gallery Belgium
Pieter Van Reysschootlaan 2 B-9051 Ghent
(Next to exit E40 - Sint-Denijs-Westrem)

Pianos Maene Brussels
Argonnestraat 37 B-1060 Brussels
(Near to the railway station Brussels South)

Other Showrooms in Antwerp, Oud-Rekem (Lanaken)
and Ruiselede (headquarters and factory)

www.maene.be

BOZAR RESTORATION
CONDUCTED IN PURE STYLE

by

DENYS

Move on

Culture brings people together

That's why ENGIE is proud to support initiatives that make culture accessible to all ...

Doing so, together we move UP to a better world

[Read all about this on engie.be](http://engie.be)

Take full advantage
of your evenings
at **BO
ZAR**

Thanks to the BOZAR Pcard+

Special Rate: 6€* for the whole evening
from 6 p.m. Parking Albertine Square

The BOZAR Pcard+ also means → **Faster exit: no need to pay
at the payment machine**

- **30 mins. Free Parking** in P1, P2, P3 at Brussels Airport**
- **Up to 30% Reduction** in 66 Interparking car parks in Belgium*
- And lots more ...

Ask for your FREE BOZAR Pcard+ online
www.pcard.be/bozar

* See conditions and list of participating car parks on www.pcard.be ** 2 x per day max.

 Interparking
ALWAYS NEAR

Une symphonie de fruits. Een symfonie van fruit.

Les pastilles Grether's – au goût délicieusement fruité
et à la consistance incomparable.

Grether's pastilles – met een heerlijk fruitige smaak
en unieke consistentie.

Disponible en pharmacie – Beschikbaar bij de apotheek

**BIEN PLUS QU'UN DÉLICE.
MEER DAN LEKKER.**

 melisana
Produced in the Netherlands